

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXX

září — říjen 1988

Číslo 5.

REZOLUCE

14. Světového Sjezdu československé Společnosti pro Vědy a Umění

U příležitosti tohoto 14. světového sjezdu SVU, připomínáme si s hrdoostí velký mravní, státnický, filosofický a všeobecně kulturní odkaz Tomáše Garrigue Masaryka.

Nadcházející říjnové 70. výročí založení demokratické československé republiky zůstává pro nás světlým mezníkem v dějinách našich národů. V krátkých dvou desetiletích se Československo stalo pevnou baštou demokracie a vzorného hospodářského rozmachu, příkladem, čeho je možno dosáhnout v zemi, kde svobodný život umožňuje co nejlepší uplatnění schopností každého jednotlivce.

V posledním půl století bylo Československo obětí opětovné totalitní agrese. V tomto roce si připomínáme s trpkostí padesáté výročí Mnichova a jeho tragických důsledků pro Československo a pro celý svět.

S úctou vzpomínáme na všechny oběti nacistické okupace, i na hrdiny zahraničního a domácího odboje.

V tomto roce 40. výročí si připomínáme též únorové dny 1948, kdy došlo k novému popření československé demokratické tradice. Myslíme na popravené a žalářované oběti tohoto období, ve kterém byla potlačena základní lidská práva, zrušeny občanské svobody a krutě omezena svobodná kulturní tvořivost.

Pokus o reformu totalitní společnosti před 20 lety nás všechny naplnil nadějami, že dojde aspoň k částečnému uvolnění, k lidštvější a důstojnější formě společenského soužití a k opravdovému zlepšení života pro národy Československa. 21. srpna 1968 a následující normalizace se však staly pouze dalším důkazem neslučitelnosti totalitního režimu a svobody jednotlivce.

Dnes vítáme s radostí všechny snahy v Československu o obnovení a zabezpečení lidských práv, hlasy žádající svobodu tisku, věd, umění, náboženství a politické organizace. To jsou právě ony záruky svobody, jež považujeme za základní podstatu a nezbytný předpoklad důstojného a humanitního společenského soužití.

V tomto roce 1988 pohlížíme do budoucnosti s důvěrou, že znovu zaplanou ohně svobody v srdci Evropy.

Jsme si též jisti, že práce a snahy Společnosti pro vědy a umění byly, jsou a zůstanou významným příspěvkem k zachování a šíření bohaté svobodné kultury Čechů, Slováků a Rusínů.

Ve Washingtonu, dne 15. září 1988

PODĚKOVÁNÍ

Těžko lze najít správná slova, jimiž bych mohl poděkovat za práci Dagmar Hasalové White a jejím spolupracovnicím a spolupracovníkům, Věře Bořkovcové, Otilii Kabešové, Emílii Royco, Irene Lettrichové a Janu Gabriny, v přípravách na XIV. Světový Kongres SVU ve Washingtoně. Výsledky však jistě mluvily samy za sebe a každý, kdo se tohoto významného Sjezdu zúčastnil jistě sdílí můj názor, že Kongres byl jedinečně organizován.

Frank Meissner a jeho spolupracovníci (Věra Bořkovcová, Vladimír Kabeš a Míla Rechcigl Jr.) si zasluhují ohromné vděčnosti za skvělý a velmi úspěšný přednáškový program.

Jan Gabriny (s pomocí Emila Purginy) připravil a instaloval krásnou uměleckou výstavu a není zrovna lehké jeho práci dostatečně ocenit.

Dovoluji si použít této příležitosti, abych také poděkoval za spolupráci všem členům předsednictva v mém čtyřletém období: Věře Bořkovcové, Ladislavu Dolanskému, Čestmíru Ješinovi, Vladimíru Kabešovi, Miloši Kučerovi, Stanislavu Maršíkovi, Igoru Nábělkovi, Antonu Novackému, Emilu Purginovi, Josefu Stašovi a Josefu Škvoreckému.

Jsem vděčen za účast a pomoc bývalým předsedům SVU, zejména však Janu Mládkovi, Jaroslavu Němci, Leopoldu Pospíšilovi a Miloslavu Rechciglovi.

Všem členům výboru SVU v tomto období patří též mé díky. Zasluky redaktorek a redaktorů našich časopisů zajisté též všichni plně oceňujeme, práci Libuše Zorinové (ZPRÁVY), Zdenky Fischmannové (BULETIN), Karla Hrubého, Josefa Špetky, Zdeny Brodské (PROMĚNY) a Zdeňka Sudy (KOS-

Zprávy SVU rediguje Libuše Zorinová. Adresa redakce: P.O. Box 274, Brandywine, MD 20613. Zprávy SVU (SVU News) - Date of issue: (Sept. — Oct.) 1988. Issued bimonthly. Vol. 29, No. 5. Publisher: Czechoslovak Society Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366. Tel.: (212) 479-0870. Annual subscription price: Members \$2.00; non-members \$6.00. Second class postage paid at Flushing, N.Y. Postmaster: Send address changes to ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N.Y. 11366.

MAS). Díky Emmě Jarošové-Koukolové z Toronta patří naše vděčnost za práci s korekturami ZPRÁV.

Oddanou a skvělou práci Růženy Bunžové snad nikdy nebude možno dostatečně ocenit.

Karel Hrubý a Olga Komersová (a jejich spolupracovníci organizovali vynikající Sjezd v Thunu, 1985; XIII. Světový sjezd v Bostonu skvěle organizovali Ladislav Dolanský se svými kolegy a sjezdový program připravil Anton Novacký a uměleckou výstavu Emil Purgina. Mezisjezd roku 1987 se konal v Los Angeles a jeho úspěch je zásluhou Franka Marlow a jeho mnoha spolupracovníků a spolupracovnic z naší vynikající místní skupiny.

Všem, kteří v mých čtyřech letech předsednictví pomohli, spolupracovali a přispěli svou osobní či jakoukoliv činností k šíření a rozmachu kultury Čechů a Slováků zůstávám navždy vděčen.

Jiří Nehněvajsa

Předsedům a řečníkům na 14. světovém sjezdu SVU, 15. - 18. září 1988:

Členové komitétu pro akademický program děkují všem řečníkům a předsedajícím asi třiceti sekcím za velmi úspěšný průběh sjezdu.

Je pravda, že sjezd měl své některé nevyhnutelné nedostatky. Např. posluchárny musely být změněny, někteří řečníci a předsedové sekcí se nemohli dostavit a někdy pořad přednášek musel být upraven podle potřeby, když někteří řečníci přesáhli povolenou jim lhůtu, nebo měli problémy s promítacím zařízením. Komitét děkuje všem účastníkům za jejich trpělivost a schovávavost k těmto náhodným nedostatkům.

Snažíme se sestavit sborník sjezdových přednášek pro SVU archivy. Prosim zašlete kopie přednášek na mou adresu: 8323 Still Spring Court, Bethesda, MD 20817.

Budou-li Vaše práce někde uveřejněny, laskavě uveďte poznámku: "Paper presented at the 14th World Congress of the Czechoslovak Society of Arts and Sciences, held at the National 4-H Center, Chevy Chase, MD, September 15-18, 1988."

František Meissner, předseda
Komitétu pro akademický program

Valná hromada SVU

Ve čtvrtek 15. září se sešla Valná hromada SVU. Jiří Nehněvajsa podal podrobnou zprávu o činnosti SVU za poslední dva roky.

Předseda nominační komise Leopold Pospíšil oznámil výsledky voleb.

Zvoleni byli:

Předseda: Igor Nábělek

Místopředsedové: Thomas J. Gibian, George Keleti, Zdeňka Pospíšilová, Stanislav Maršík, Lubomír D'urovič, Michael Šumichrast

Generální tajemník: Miloš Kučera

Pokladník: Ladislav Dolanský

Revisoři účtů: Jiří Corn, Frank Meissner, Emil Royko, Frank J. Marlow

Smírčí a rozhodčí komise: George E. Glos, Josef Kadlec, Milan P. Getting

Členové výboru: Karel B. Absolon, Alexej B. Bořkovec, Peter Demetz, Richard L. Drtina, Zdenka E. Fischmannová, William E. Harkins, Michael Heim, Jiří Horák, Zdeněk Hruban, Čestmír Ješina, Vladimír Kabeš, Vladimír Krajina, Jan Kristofori, Irena Lettrichová, Mikuláš Lobkowicz, Jan Milič Lochman, Viktor S. Mamatey, Ladislav Matějka, Antonín Měšťan, Antonín Novacký, Štefan Papánek, Emil Purgina, Otakar V. Šírek, Karel Skalický, Josef Škvorecký, Josef Staša, Josef Peter Stern, Antonín Švehla, Milan Trpiš, Piotr S. Wandycz.

Pokladník podal finanční zprávu.

Věra Bořkovcová referovala o SVU Junior.

Přítomní předsedové místních skupin a St. Maršík referovali o činnosti místních skupin.

M. Kučera oznámil že založení Výzkumného ústavu SVU bylo schváleno referendem členstva.

Byla schválena resoluce.

Čestnými členy SVU za r. 1988

byli zvoleni:

Eugen SUCHOŇ; slovenský skladatel a pedagog; prof. univ. v Bratislavě, přední představitel čs. moderní hudby. Opery: Krutňava, Svatopluk.

Dominik TATARKA; slovenský spisovatel a esejista. Autor: V úzkosti hladina, Panna zazračnica, Farská republika, Človek na cestách, Rozhovory bez konca, Démon súhlasu, Prútené kresla, atd.

Josef ŠKVORECKÝ; český prozaik, básník, filmový scénárista, literární kritik, překladatel, profesor na Torontské universitě. R. 1980 obdržel Mezinárodní Neustadtovu cenu za literaturu. R. 1984 obdržel zvl. cenu generálního guvernéra za román *The Engineer of Human Souls*.

Leopold POSPÍŠIL; antropolog, profesor na Yale univ. přední odborník na teorii a antropologii práva; autor mnoha vědeckých studií: *Kapauku Papuans and their Law*, *Kapauku Papuan Economy*, *Anthropology of Law* atd. bývalý předseda SVU; první z členů SVU, který byl zvolen členem americké National Academy of Sciences.

Zakládajícími členy SVU za r. 1988

byli zvoleni:

Jaroslav G. POLACH; jeden ze zakladatelů SVU; první předseda místní

skupiny SVU ve Washingtoně; iniciátor washingtonského cyklu přednášek (prameny k čs. historii let 1914 až 1948); práce skupiny za jeho předsednictví se stala příkladem a modelem pro ostatní skupiny.

Frank MARLOW; několikanásobný předseda místní skupiny v Los Angeles; bývalý pokladník SVU; obětavý a zaloužilý člen Společnosti.

Nový předseda Igor Nábělek pozdravil Valnou hromadu a promluvil o tom, jak si představuje příští činnost SVU.

Odpoledne téhož dne byly zahájeny přednášky. Celkem na sjezdu vystoupilo 145 řečníků se 165 přednáškami v 31 sekcích. Během přednášek bylo promítnuto 6 dokumentárních filmů.

Kromě registrovaných návštěvníků bylo na sjezdu asi 150 hostů t.j. osob, které si přišly nárazově poslechnout jednu či dvě přednášky.

Umělecká výstava

kteřou instaloval Jan Gabriny, byla otevřena ve čtvrtek 15. září. Vystavovalo 27 umělců:

Altmanová Irena (USA), nar. v Plzni, studovala výtvarné umění na SUNY v Albany, N. Y. Výstavy: USA a Kanada.

Benca Adolf (USA), nar. 1959 v Československu, studoval na uměleckém institutu v Chicagu, Kolumbijské universitě v New Yorku a v Římě. Výstavy: USA, Kanada, Itálie.

Brichta Ivan (USA), nar. 1920 v Brně, studoval na Masarykově universitě v Brně, Oberlin College v Ohio a Ohio State University. Výstavy: Pennsylvania, USA

Bruml Charles (USA), nar. 1912 v Praze. Vystudoval George Washington University a Corcoran Art School. Výstavy: Evropa a USA.

Budínská Xenie (Holandsko), nar. 1921 v Praze, studovala v Praze a na Academie des Beaux Arts v Paříži. Výstavy: Evropa a USA.

Budínský Zdeněk (Holandsko), nar. 1921 v Praze. Studoval v Praze a Paříži. Výstavy: Evropa, Kanada, USA.

Filko Stanislav (USA), nar. 1937 v Trenčíně, studoval umění na universitě v Bratislavě, získal ceny v Československu, Francii, Japonsku, Německu a Itálii. Výstavy: 1962-88 Československo, Německo, Maďarsko, Polsko, Itálie, Francie, Japonsko a USA.

Hanka Jana (USA), nar. 1957 ve Vimperku, studovala umění v Praze. Výstavy: 1977-88 Československo, Belgie a USA.

Hanka Ladislav (USA), nar. 1952 v Cedar Rapids, Iowa. Studoval na Western Michigan University v Kalamazoo. Výstavy: 1978-88 USA, Kanada, Československo, Rakousko, Japonsko, Kolumbie, Švýcarsko a Německo.

Hrabíková Helena (USA), nar. v Praze, studovala jazyky na University of

Genoa a malířství na Academia Liguistica di Belle Arti, Genoa. Výstavy: Itálie a USA.

Hulová Eliška (Itálie), nar. 1911 v Československu, studovala jazyky na University of Neuchatel ve Švýcarsku. Výstavy: 1980-86 v Itálii

Jeníček Jana (Kanada), nar. 1941 v Praze, studovala na Akademii umění v Praze a v Raveně v Itálii. Výstavy: 1967-1988 Alžír, Paříž, Montreal, Toronto, Vancouver, New York, Boston.

Klic Milan (USA), nar. v Olomouci 1949, studoval na Brandeis University v Massachusetts. Výstavy: Československo, USA.

Macků, Zdeněk (Rakousko), nar. 1943 v Praze, studoval v Československu a Rakousku. Výstavy: Československo, USA, Německo, Turecko, Rakousko.

Majerčák, Zdenko (USA), nar. 1953 v Žilině, studoval na umělecké akademii v Bratislavě a v Římě. Výstavy: 1972-88 Československo, USA.

Nebeská Eva (USA), nar. 1954 v Praze, studovala na Concordia University v Montrealu. Výstavy: Kanada a USA.

Pies Beata (USA) nar. 1956 v Bratislavě, studovala na umělecké akademii v Bratislavě. Výstavy: 1983-88 Československo, Maďarsko, Německo, USA.

Purgina Emil (Kanada), nar. 1937 v Bratislavě, studoval v Bratislavě a Budapešti. Vyhrál několik cen v Československu, Anglii, USA a Kanadě. Výstavy: 1959-88 Československo, Maďarsko, Anglie, Rakousko, Mexiko, Španělsko, Německo, Kanada a USA.

Ruben Aleš (Švýcarsko), nar. 1948 v Praze, kde také studoval. Výstavy: Evropa a USA.

Rudavský Ondrej (USA), nar. 1966 v Bratislavě, kde také studoval. Výstavy: Československo, Itálie, USA.

Rudavská Zuzana (USA), nar. 1962 v Bratislavě, studovala na umělecké akademii v Praze. Výstavy: Československo a Itálie.

Staller Dagmar (Anglie), nar. 1966 v Anglii, studovala na Loughborough University v Anglii. Výstavy: Anglie, USA.

Stocker Helena (USA), nar. v Bratislavě, studovala v Praze. Výstavy: Československo, USA.

Sukup Debra (USA), studovala architekturu v New Yorku. Výstavy: USA.
Tupý Evžen (USA)

White Sylva (Kanada), nar. 1959 v Praze, studovala na Concordia University v Montrealu. Výstavy: Kanada a USA.

Zuman Radmila (USA), nar. 1933 v Ostravě, studovala v Československu a USA. Výstavy: USA.

Ceny obdrželi:

1. **Stano Filko** za obraz "Horizontal Impressions". Odměna 500.00 dol.
2. **Ondrej Rudavský**, jako uznání slibného talentu. Odměna 150.00 dol.

Koncert

V pátek 16. září byl uspořádán koncert stodesetičlenného sboru pěveckého sdružení Columbia Pro Cantare s padesátičlenným orchestrem, který přednesl americkou premiéru Dvořákova hymnu "Dědicové Bílé hory" a Smetanovu "Českou píseň". Čelista Zdeněk Prouza z New Yorku zahrál skladby z Dvořáka. Soudobá hudba byla reprezentována "Serenádou" Karla Husy. Stěžejním bodem koncertu bylo vystoupení členky Metropolitní opery Eleanor Berquist, která zpívala árii Jenify z Janáčkovy "Její pastorkyně" a árie z "Hubičky", "Dalibora" a "Rusálky". Dále zpívali americký tenor Grayson Hirst a mezzo soprano Marianna Bushing. Celý koncert byl zpíván česky pod taktovkou dirigentky Frances Motyka Dawson.

Koncert se setkal s obrovským úspěchem, který byl podrobně komentován příštího dne ve Washington Post.

* * *

V sobotu 17. září byl uspořádán slavnostní banket, na němž byly přečteny pozdravné dopisy, které obdržela organizátorka sjezdu Dagmar Whitová od presidenta Spojených států Ronalda Reagana, který vysoce ocenil práci SVU, a od E. Fauntroy, delegáta U. S. Kongresu za District of Columbia.

Guvernér státu Maryland W. D. Schaefer zaslal sjezdu SVU proklamaci, v níž vyhlásil 15. - 18. září 1988 československými dny v Marylandu.

Hostujícím řečníkem na banketu byl **Martin Harwit**, ředitel National Air and Space Museum of the Smithsonian Institution ve Washingtonu a nový člen SVU.

Martin Harwit se narodil v Praze r. 1931. Po německé invazi v březnu 1939 odjel s rodiči do Istanbulu, kde jeho otec obdržel místo profesora biochemie na lékařské fakultě istambulské university. V r. 1946 přišel do USA, kde vystudoval fyziku na Oberlin College v Ohio r. 1951 a Master degree obdržel r. 1953 na universitě státu Michigan. PhD obdržel r. 1960 na MIT. Rok studoval na Cambridgské universitě v Anglii a vyučoval pak astronomii na Cornelově universitě. R. 1969 strávil s rodinou v Praze, kam byl poslán na studijní pobyt.

Dalším hostujícím řečníkem byl **Mr. Farrand**, tajemník Úřadu pro lidská práva při Americkém Ministerstvu zahraničních věcí. Působil v Praze v letech 1973-76 a 1983-85.

Mr. Farrand promluvil o vývoji v Československu za posledních 20. let. Ocenil činnost SVU jako prostředníka mezi nositeli demokratických myšlenek v Československu a západní demokracií, a jako šířitele a propagátora české a slovenské kultury ve svobodném světě.

* * *

Na banketu byly předány ceny výhercům umělecké soutěže a taktéž studentské ceny, které předávala Věra Bořkovcová, vedoucí skupiny SVU Junior.

Odměnu obdrželi:

1. **Derek Paton** z torontské university za literární úvahu "*Paralely v čase: Nezávislá činnost v Československu jako výraz čs. politické kultury*". Tato úvaha o disidentech v Československu svědčí o studentově schopnosti vést do hloubky jdoucí a nezávislý průzkum.

2. **Jarmila Charfreitagová** z mnichovské university za studii "*Československý exilový tisk v západní Evropě od r. 1948*".

Jde o velmi potřebný a velmi informativní přehled exilové žurnalistické činnosti. Vyznačuje se neobvyklou objektivitou, rozebírá a charakterisuje velmi obratně vybrané časopisy a znamená značný přínos do studia naší žurnalistiky.

Panel mládeže na Sjezdu SVU

V neděli 18. září 1988 se na XIV. Sjezdu Společnosti pro vědy a umění konal diskusní panel mládeže. Interview s naší mládeží vedla Eva Passerová-Límanová z Hlasu Ameriky. Na podiu se diskuse zúčastnili Dagmar Horna-Stock, Jan Krč, Tony Líman (z Kanady), Eva Něničková, Zuzana Rudavská a Petr Vašíček (z Německa). Posléze se debaty zúčastnili i mladí členové z obecnstva. Někteří z nich byli i z jiných zemí — Norska, Anglie a Švýcarska. Evě Límanové se podařilo velice profesionálním způsobem vyvolat u mládeže spontánní reakce na otázky jako: jak a kdy jste si uvědomili, že jste navždy opustili vlast? Jak jste si zvykali na nové prostředí a novou řeč? Jak jste se vypořádávali později s tím, že ovládáte jazyk své nové vlasti lépe než vaši rodiče? Jaké jste měli problémy při studiu na vysoké škole a při získávání zaměstnání? Proč jste se stali členy SVU a co od této organizace očekáváte? Průběh debaty byl velice zajímavý. Zkušenosti mladých lidí byly různé, podle zemí, v kterých zakotvili. Všichni se shodovali v tom, že hlavním pojítkem pro ně je český či slovenský jazyk a kultura našich národů. Pro obecnstvo bylo zajímavé — a velice potěšující — že účastníci panelu se sami rozhodli, že diskuse má být v českém a slovenském jazyce. Diskuse šla dál i po oficiálním skončení sjezdu a mladí účastníci se rozhodli pokračovat ve svých úvahách na příští schůzce (v sobotu 24. září).

Jeden z mladých účastníků velmi výstižně vyjádřil svůj názor o SVU: "Teď to děláte vy, a jednou to budeme muset převzít my." Ti z nás v obecnstvu, kteří jsme "dříve narození", jak říkával profesor Hlavatý (první předseda SVU), jsme jeho slova přijali s povděkem.

Zdařilá konference ve Švýcarsku Revolta ducha proti násilí

20. srpna, v předvečer 20. výročí vpádu armád Varšavského paktu do Československa se konala v Bernu jednodenní konference na téma "Kultura a násilí", na níž navázal vzpomínkový a protestní večer proti potlačování svobody v Československu.

Konferenci uspořádala švýcarská skupina SVU ve spolupráci se Slovanským seminářem Bernské university. Po zahájení předsedou švýc. skupiny Dr. K. Hrubým, který zdůraznil klíčovou roli kultury v podmínkách politického útisku, promluvalo pět představitelů evropských universit.

Prof. J. Krejčí z anglického Lancasteru nastínil vzájemný poměr kultury a násilí v dějinách střední Evropy. Zdůraznil, že kulturu nelze chápat jen jako některé druhy tvůrčí činnosti, nýbrž také v širokém smyslu způsobu života, který se opírá o nějaké obecně uznávané hodnoty a normy společenského chování. V průběhu dějin došlo ve střední Evropě k několika vážným srážkám rozdílných kultur, při nichž bylo namnoze užito násilí. V podstatě šlo o konverze na jinou náboženskou víru a později na jinou národnost a jazyk. V nejnovější době však jde o zápas mezi zcela odlišnými světovými názory a životními postoji, zápas, který vyhoceností protikladů předčí jak boje náboženské tak národnostní. Žádné z těchto střetnutí neskončilo absolutním vítězstvím té neb oné strany, ale tím, že se fronta protikladů přesunula na jinou problematiku. Lze proto položit otázku, zda také podobným způsobem nebude odsunut na vedlejší kolej současný protiklad mezi svobodným a komunistickým světem. Demografická exploze tzv. třetího světa, narušení ekologické rovnováhy a šířící se touha po úniku z veřejného života naznačují podstatné rysy dalšího vývoje, který by tak mohl uvolnit pouto, jímž se komunismus řízený ze sovětského centra snaží odcizit národy střední Evropy jejich civilizační tradici.

Prof. Zd. Dittrich z holandského Utrechtu se podrobněji zabýval poměrem kultury a násilí v době protireformace na území Čech a Moravy. Zdůraznil, že v průběhu rekatolizace hrála významnou roli řada faktorů, na jedné straně nátlak, na druhé citový apel barokní kultury. Poukázal na různé pojetí postupu uvnitř katolické církve jakož i na rozličnou intenzitu násilí a misijní činnosti v jednotlivých obdobích protireformace. Přes veškeré pochopení emoční přitažlivosti barokního katolictví nelze oddiskutovat pustošivé účinky zjednostranění české kultury a ochuzení literatury v českém jazyce v důsledku nuceného odchodu jinověrců.

Prof. H. Lemberg z Marburgu (záp. Německo) se soustředil na pojmový rozbor nositelů a forem násilí, pro jehož definici nastínil několik alternativ. Z toho vyplynula otázka, kde jsou legitimní meze uplatnění moci státním aparátem v oblasti kultury. V konkrétním rozboru se zabýval zejména moderní

dobou, kde hlavními subjekty násilí vůči kultuře jsou ideologické systémy, které si osobují výlučnost své platnosti, což je evidentní zejména v oblasti kultury střední a východní Evropy, reglementované státní filosofií.

V odpoledním jednání, které řídil **prof. J. P. Locher** z bernské university, věnoval **prof. J. Rupnik** z Paříže pozornost domácím kořenům stalinismu v Československu. Na rozdíl od svých "Dějiny KSČ", v nichž podrobně rozebral začátky procesu stalinizace této strany v průběhu dvacátých let, se v tomto referátě soustředil na roli intelektuálů v 30. letech a po 2. světové válce. Konstatoval postupný a výrazný posun orientace českých a slovenských intelektuálů. V době národního obrození jejich převážná většina smýšlela konzervativně, časem však v její orientaci začaly převládat myšlenky liberální a později demokratické. Po vytvoření svobodného Československého státu se silně začala prosazovat tendence, kterou lze obecně označit za levicovou. Značný počet těchto intelektuálů uvítal únorový převrat 1948 s nadšením a někteří se i předháněli ve chvalozpěvech na Stalina. Během krátké doby se však u většiny z nich dostavilo rozčarování, které se zřetelně projevilo v roce 1968. Konkrétními ukázkami projevů nadšení i zklamání dokumentoval **Rupnik** působivě dimenzi přemetů stalinizované části inteligence.

Docent K. Chvatík z Kostnice doplnil obraz vývoje české literární kultury v nejnovější době se zvláštním zřetelem k dissentu a k jeho formám. Ukázal zejména, jak struktura institucí — politických i kulturních — ovlivňuje rozsah a zaměření kulturní tvorby. Samizdatová literatura se osvědčila jako účinný obranný prostředek proti takovému nátlaku.

Všechny referáty rozproudily živou diskusi, v níž byla vyslovena řada podnětných poznámek ke vztahu kultury a násilí v naší době.

Po konferenci se sešli její účastníci se stovkami dalších návštěvníků v sále hotelu Bellevue, kde bylo vzpomenuo **20. výročí okupace Československa**. Po úvodních slovech **Dr. Hrubého**, promluvil o kořenech Pražského jara **prof. basilejské university Jan Milič Lochman**, který zdůraznil kontinuitu národní tradice charakterizované demokratickým, humanitním a tolerantním smýšlením, jež se projevila i v chování širokých vrstev obyvatelstva v roce 1968. Upozornil, že celý tzv. reformní proces nelze pochopit bez souvislostí s rokem 1948, kdy se organizované násilí stalo dominantou v československé společnosti. Vytkl západním žurnalistům, že představují reformní komunisty jako hrdiny Pražského jara 1968, kdežto ve skutečnosti mnozí z nich nejen, že nebyli součástí řešení, nýbrž spíše částí onoho vážného problému, který v zemi vyvstal už v roce 1948.

Bývalý švýcarský ministr spravedlnosti **Dr. Rudolf Friedrich** zasadil československý vývoj do širších mezinárodních souvislostí. Hodnotil střizlivě dosah současného vývoje v Sovětském svazu, který měl možnost poznat při své nedávné návštěvě Moskvy, a vyslovil naději, že vzpoura ducha proti násilí v celé této oblasti naznačuje směr vývoje, jemuž žádné násilí nemůže natrvalo čelit.

Večer, k němuž přišly stovky zejména švýcarských občanů, byl zasazen do hudebního rámce, v němž smyčcové kvarteto z Lausanne předneslo jako světovou premiéru skladbu zemřelého skladatele Jana Nováka *Quadrisingium fidium*, napsanou v roce 1978; byla přijata bouřlivým potleskem. V závěru pak vyslechli účastníci strhující přednes Dvořákova Amerického kvartetu op. 96, jímž tento důstojný večer byl uzavřen.

V **neděli 21. srpna** pokračovala konference jednáním o kulturní spolupráci v Evropě. Jeden z dalších projektů věnovaných oblasti střední Evropy se bude zabývat multinacionálním charakterem kulturního života a vzájemnými vlivy a vztahy mezi sousedícími národy. Byl dán také podnět k uspořádání mezinárodní komeniologické konference u příležitosti 400. výročí narození velkého pedagoga Jana Amose Komenského v roce 1992. Podobné projekty vyžadují ovšem širokou síť spolupracovníků a neobejdou se bez sponsorské pomoci. Švýcarská skupina SVU ve spolupráci s ostatními zemskými skupinami v Evropě připraví příslušné návrhy projektu a navrhne ústředí, aby světový kongres SVU v roce 1992 se konal v návaznosti na komeniologickou konferenci v Evropě.

-J. Š -

Z ČINNOSTI ČLENŮ

Malíř **Čeněk PRAŽÁK** byl pozván Svazem švýcarských výtvarných umělců GSMBA, aby vystavoval své obrazy na 6. Biennale švýcarského umění (art helvetica) v St. Gallen. Bylo mu dáno k dispozici 32 běžných metrů stěny, takže se tu mohl prezentovat šestnácti obrazy z éry Reflex, Letící andělé a Paary. Penetrismus, jehož je zakladatelem, byl dokumentován v obsáhlém katalogu Biennale.

Pražákovo umění došlo v poslední době pozoruhodného uznání, které se projevilo oceněním na celé řadě výstav.

Dagmar P. Staller právě obdržela B.A. (Honours) v "Design and Technology" na Loughborough University of Technology. Bude pokračovat ve studiu pro Master's Degree in

Industrial Design (M. Des.) na Royal College of Art v Londýně.

Dr. **Ivan Jelínek**, býv. redaktor BBC, básník a spisovatel, který žije v Londýně, vydal v mnichovském nakladatelství *Poesie mimo domov* svou sedmnáctou sbírku básní pod titulem *Hoře věčnosti*.

Jelínek se narodil v Kyjově na Moravě r. 1909. V letech 1935 až 1938 byl redaktorem brněnských Lidových novin. Po německé okupaci ČSR odešel do zahraničí, vstoupil do čs. zahraniční armády ve Francii a s ní byl evakuován do Anglie. Pracoval jako redaktor vojenského časopisu *Naše noviny* a pak organizoval rozhlasové pořady pro Československo v BBC. V r. 1944 byl na vlastní žádost odvelen na východní

frontu a po návratu do Prahy organizoval a vedl kulturní spolupráci mezi ČSR a Británií. V předtuše únorového puče odešel koncem r. 1947 opět do Anglie. V letech 1950-1952 byl i s rodinou v Kanadě a pak až do r. 1956 učil češtinu na U. S. Army Language School, Presidio Monterey v Kalifornii. Na žádost BBC se vrátil do její české sekce a tam zůstal až do penze. Přeložil do češtiny několik románů z angličtiny a němčiny a též řadu divadelních her. Psal též anglicky.

Podle zpráv římského časopisu *Nový život* (červen 1988) připravuje bývalý předseda SVU a emeritus profesor chicagské Loyola University **Dr. František Schwarzenberg**, knihu vzpomínek pod titulem *Český šlechtic*. Kniha má být hotova do Vánoc tohoto roku a přináší prý nový pohled na české dějiny.

Z téhož pramene se dovídáme, že člen SVU ThDr. **Karel Skalický**, profesor theologie na Luteránské universitě a redaktor časopisu *Studie*, vydávaného Křesťanskou Akademií v Římě, byl jmenován monsignorem. Srdečně blahopřejeme!

Zuzana a Ondrej Rudavský se zúčastnili rekonstrukčních a dekoračních prací při obnově washingtonské Union Station, která byla právě slavnostně znovuotevřena a předána do provozu. Obrovská nádražní hala z mramoru slouží nejen jako nádražní budova, ale také jako obrovské prodejní středisko s četnými restauracemi a obchody.

Bývalý profesor botaniky **Vladimír Krajina** byl nedávno vyznamenán Kanadským výborem pro ekologická území (CCEA) za jeho příspěvek v ekologii Kanady.

V. Krajina byl jedním ze tří vyznamenaných na výroční schůzi CCEA v Charlottetownu, P. E. I. Bylo to hlavně Krajinovou zásluhou, že B. C. schválila Ecological Reserves Act v Kanadě r. 1971. Provincie má dnes 117 národních rezervací, z nichž jedna na Graham Island je pojmenována po Krajinovi.

CCEA je nezávislá organizace, založená r. 1982 k podpoře vytváření celokanadského systému chráněných ekologických území.

Z ČINNOSTI SKUPIN

NEW YORK

Skupina uspořádala 25. září v sokolovně na Manhattanu přednášku profesora **Dr. Petra Hrubého** z australské university v Perth na téma: *Denní sny a noční můry českého komunisty; komunističtí spisovatelé od roku 1917.*

Přednášející výstižně charakterizoval generaci komunistických spisovatelů po obou válkách jako tlumočitele a propagátory sociálního radikalismu a revolučního komunismu, čímž značně ovlivnili ideovou a politickou orientaci národa. Vylíčil jejich zlom (myšlenkový i tvůrčí) po zkušenostech s praxí komunistického režimu. Oboje období českého písemnictví, před uchopením moci komunistickou stranou a po něm, doložil citáty z děl komunistických

spisovatelů a bývalých komunistů.

Tento vývoj slovesné tvorby vylíčil zvláště na Seifertovi, Kunderovi, Vaculíkovi a dramatikovi Klímovi. Besedy se účastnilo 72 lidí.

* * *

PERTH WESTERN AUSTRALIA

22. května byla uspořádána beseda o Gorbačovovi a co on znamená pro nás a pro světovou situaci. Vedl ji Petr Hrubý. Byla živá.

17. června paní **Marča Kaaková** vyprávěla o problémech dětí postižených autismem a dislexií. Pracovala s nimi dlouhá léta, hlavně na Tasmánii.

21. srpna paní **Dáša Šimková**, autorka knihy *“Byly jsme tam taky”*, měla přednášku s vlastními diapozitivy: “Putování za ztraceným rájem — úvaha a zpráva o cestě na Borneo, do Malajska a Thajska.”

17. července bylo uspořádáno kulturní odpoledne. O Jaroslavu Seifertovi promluvil **Petr Hrubý**.

Vylíčil básníkův poetický a politický profil od dvacátých let až do jeho smrti.

Jaroslav Kubalčík přednesl ukázky ze Seifertovy poezie a z jeho paměti “Všechny krásy světa.”

Eugene Koňářík, připravil krátký pořad o české komorní hudbě a doložil jej ukázkami z děl Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka.

Členové divadelního souboru, **Marta Němcová**, **Vlasta Thomasová**, **Jaroslav Kabelka** a **Milan Pastorok** přednesli soubor písní a romancí o lásce

a o Praze od Jaroslava Seiferta. Pásmo připravil **Josef Kučík**.

SYDNEY

Letošní rok zahájila místní skupina celovečerními hudebními pořady. 2. března se představili dva mladí klasičtí kytaristé jako duo, **Milan Šváb** a **Karol Kňazovický**, kteří vybrali kytarové skladby, resp. adaptace J. S. Bacha, J. Dowlanda a W. Lawese, dále D. Scarlattioho, F. Carullioho a M. de Fally. Výběr se vyznačoval zpěvně melodickými motivy, přístupnými k pochopení i hudebním laikům. Přesné provedení, oproštěné od jakékoliv koncertní bravury, ke které se méně disciplinovaní umělci dají občas strhnout, bylo význačným rysem jejich vystoupení, za které sklídili zasloužený úspěch.

Jaroslav Hutka na svém dubnovém zájezdu do Austrálie věnoval 22. 4. jeden večer místní skupině. Sešlo se nečekaně množství mladých dosud neviděných lidí. Starší krajané, kteří ho znají pouze z četby nebo snad jenom z nahrávek, zachovávali z počátku rezervovaný postoj, ale tato skepse pomalu začala roztávat. Jaroslav Hutka je výborný kytarista a dobrý zpěvák a navíc si získal příznivý ohlas svým chlapeckým, upřímným úsměvem. Při soukromých hovorech v rodinách krajanů bylo dobře možno poznat, že Jaroslav Hutka je velmi plachým, nesmírně citlivým umělcem, který tvrdě zásahy dnešní situace vnímá velmi pronikavě a vyjadřuje se k nim svým uměním.

Graeme Bell je patriarchou austral-

ského jazzu, mezinárodně uznávanou autoritou v jazzové hudbě a nositelem vysokého britského vyznamenání M.B.E. (Member of British Empire). Přišel na pozvání místní skupiny SVU, aby projevil svůj stále vřelý vztah k Československu. Byl tam pozván v roce 1947 Světovou federací demokratické mládeže, aby účinkoval na Mezinárodním festivalu, který se tenkrát konal v Praze a tomu věnoval největší část svých vzpomínek, protože Praha a tehdejší ČSR bylo dějištěm jeho prvního mezinárodního úspěchu, ze kterého se vyvinula jeho pozdější světová reputace. Vzpomínky na působení s jeho tehdy sedmičlennou kapelou byly pečlivě vybrány z vlastních denníků a bohatě podloženy fotografiemi, ukázkami plakátů, kterými u nás oznamoval svá vystoupení, i nahrávkami skladeb, které zvláště pro tento zájezd složil. Všechny tyto vzpomínky jsou obsaženy v jeho nedávno vydané autobiografii. Zajímavý večer s dnes už 74letým umělcem, přítelem dr. Josefa Škvorčického, byl snad jedním z nejlepších večerů, který se místní skupině podařilo uskutečnit.

Dne 21. srpna uspořádala místní skupina SVU spolu s Čs. obcí legionářskou a Tělocvičnou jednotou Sokol pietní vzpomínku u Válečného památníku v Hyde Parku, s položením pamětního věnce k australské státní vlajce, minutovým tichem a trubkovým sólem. "The Last Post." Promluvili: Náčelník Sokola **Oldřich Mařík** a za místní skupinu SVU její místopředsedkyně **Jana Reichová**.

K oslavám dvoustého výročí Aus-

tralie tohoto roku se naše skupina připojila uspořádáním Československého reprezentačního plesu dne 3. září 1988 na Universitě of N S W. Mezi pozvanými čestnými hosty byli zástupcové vlády NSW a také všech našich exilových organizací. Díky obětavému úsilí výboru skupiny byl ples opravdu zdařilou událostí roku.

CHICAGO

Místní skupina uspořádala 21. října anglickou přednášku paní **Ruth Holečkové** na téma "Sovětský svaz, jak jej vidí Američané. Přednáška byla doprovázena diapositivy.

CLEVELAND, OHIO

7. října uspořádala skupina přednášku dr. Petra Hrubého na téma "Zkušenost s komunismem v československé literatuře". Dr. Hrubý připravuje knihu o soudobé československé literatuře.

WASHINGTON

29. září se konala valná hromada místní skupiny, na níž byl zvolen nový výbor v následující sestavě: Předseda: Arnošt Lustig, místopředseda: Zdenko Rakušan, Emilia Royková, jednatel: Jan Gabriny, pokladník: Frank Sím, členové výboru: Věra Bořkovcová, Vladimír Kabeš, Irena Lettrichová, Zdeněk Vích, Josef Zolman, revizoři účtů: Frank Meissner, Emil Royko.

Po volbách i diskusi byl promítán film Jiřího Menzla "Rozmarné léto" podle divadelní hry V. Vančury.

TORONTO

Dne 19. července t.r. se v Torontě konala valná hromada místní skupiny Společnosti pro vědy a umění. Byl zvolen nový výbor na funkční období 1988-89: Předsedou: Joe C. Vrána, místopředseda: MUDr. Antonín Krondl, jednatelem: Mirko Janeček, pokladníkem: Pavel Hartl, sekretářkou: Karla Hartlová, rev. účtů: dr. Josef Čermák a členy výboru: dr. Viktor Fic a Jiří Corn, O.C.

EDMONTON

V pátek 4. prosince 1987, v místnosti "Faculty of Business Administration University of Alberta", kde se nyní konají všechny přednášky SVU, promluvil **Petr Komers**, jeden z nejmladších členů edmontonské skupiny, o **Strakách a socio-biologii**. Petr bude pokračovat ve studiu zoologie na University of British Columbia ve Vancouveru, ale jeho zájem se přesunul od strak na bisony. Bude několik let "v poli" v Severozápadních Územích (Northwest Territories).

15. ledna t.r. manželé **Helena a Arnošt Horákové** (oba obdrželi tituly PhD na University of Manitoba ve Winnipegu) měli přednášku na téma **Genetická informace a její využití**.

V únoru promluvil Ing. Arch. **Jaromír Stříbrný** o **Emigrantech v českých dějinách**.

18tého března následovala přednáška Prof. Ing. Dr. **Zdeňka Eisena** na námět **Tunely a světadily** a 8. dubna se konala přednáška Prof. Ing. Dr. **Pavla Jelena** na téma **Technological Innovation in the Food In-**

dustry: Is It Good or Bad for Us? Aneb proč tady nadávají potravinářům?

Nadmíru úspěšný rok edmontonské skupiny byl zakončen **Valným shromážděním a Prvním výročním banketem** v pátek, 6. května 1988 ve **Faculty Clubu University of Alberta**.

Valné shromáždění zvolilo předsednictvo a výbor v následujícím sestavení: předseda: dr. Ivo Moravčík, místopředseda: dr. Jiří Krupička, jednatel: Milica H. Moravčík, pokladník: Jana Eisenstein. Členové výboru: Věra Kraus, dr. Petr Petřík Jaromír Stříbrný, dr. Petr Schubert.

Po schůzi zatančily sestry **Mariánovy, Sandra a Patricia**, oblečeny v nádherné reprodukce českých krojů, Kovařovicovu **Hornickou polku** a Smetanovu polku **Našim děvám**. Tance nacvičila a choreografovala Milica Hasalová-Moravčík. Patricia Makariánová vyhrála zatančením této polky první cenu v Prince George Dance Competition.

Prof. dr. **Ivan Sviták**, slavnostní řečník večera, měl takový úspěch svou přednáškou **První Češi v Americe**, že ho hosté drželi otázkami až dlouho do ukončení banketu.

JUBILEA

Karel Šindelář, propagační referent místní skupiny SVU v Sydney, oslavil 3. října své 70-té narozeniny. Narodil se v Brně, kde vystudoval Masarykovu universitu. Po emigraci studoval na universitě v Königsbergu. V Austrálii pracoval jako statní úředník v Dept. of Education.

* * *

Dalším jubilantem je současná místopředsedkyně místní skupiny v Sydney **Jana Reichová**, narozená v Praze 5.6. 1938, absolventka Vyšší pedagogické školy při Karlově univerzitě. Talentovaná recitátorka a skutečná znalkyně poezie, vystupovala a získala ceny v různých uměleckých soutěžích již doma. Po příchodu do Sydney v r. 1968 začala pracovat v knihovně University NSW a zároveň vystupovala v umělecké skupině Boomerang, založené Jaroslavem Kovaříčkem. Později autorka různých uměleckých pořadů v místní skupině SVU. Jmenovitě: Suchý-Šlitr, anglo-český pořad Sydney-Praha, pásmo Seifertovy poezie a pořad o Máchovi. Posledních 12 let je neúnavnou hlasatelkou vysílání v Sydney, kde se její umělecko-literární a hudební pořady těší zasloužené oblibě.

* * *

Dr. Oldřich (Oliver) Fiala oslavil dne 4. 7. své 65-té narozeniny. Narodil se v Maršově na Moravě, vystudoval střední školu v Brně a po ní dramatickou konservatoř v Brně, kde byl žákem slavného profesora Rudolfa Waltera, svého času snad nejlepšího českého recitátora. Po absolvování působil krátkou dobu u Horáckého divadla v Jihlavě, do odchodu v roce 1948. Na sydneyjské univerzitě vystudoval B. A. a Master of Education, dovršené doktorátem filozofie z University v Colorado. Po návratu do Austrálie nastoupil jako Lecturer, později Senior Lect. na Univerzitě NSW v nově ustanovené School of Drama. Jeho hlavním oborem bylo Speech and Drama a analytický rozbor Východoevropského dramatu se zvl. zřetelem k české dramatické literatuře. Výsledkem tohoto zájmu byl podnět, aby v Sydney byla po prvé anglicky uvedena Havlova drama. Pro dramatickou výchovu mládeže napsal výbornou knihu Action on Stage stále užívanou jako studijní pomůcka na středních školách. Byl iniciátorem založení místní skupiny SVU v Sydney, hybnou silou řady uměleckých pořadů, ke kterým přispíval svým kultivovaným a živelným přednesem. Blízké okolí ho zná i jako talentovaného a jemného básníka, vinou jeho skromnosti jinak málo známého.

* * *

Jiří Vlažný, mnohokrát vykonávající funkci předsedy místní skupiny v Sydney, oslavil 24. 10. 1988 v početném rodinném kruhu a mezi mnoha přáteli své 70-té narozeniny, zároveň s 39. výročím příchodu do Austrálie. Rodák z Veselí-Mezimostí, horlivý člen Sokola od studentských let, pomáhal aktivně při přechodu našim uprchlíkům v r. 1948, až byl sám nakonec nucen k útěku

zároveň s manželkou a tříletou dcerkou. Po příjezdu do Austrálie vystudoval ekonomii a účetnictví na Technical College, současně aktivně pomáhal v činnosti Českého divadla v Sydney, které zde vybudovala jeho manželka Vlasta, nadšená herečka. V SVU se věnoval převážně organizační činnosti a práci v Komisi pro lidská práva. Zde svou neúnavnou aktivitou a rozsáhlými styky s australskými přáteli přispěl k hlubšímu pochopení osudu našich politických vězňů a lidí u nás doma pronásledovaných.

* * *

Dne 12. září t.r. se dožil 85ti let **dr. Miloslav Kohák**, který žije v Hansonu u Bostonu. V r. 1929 získal doktorát filosofie na Karlově univerzitě a stal se komorním stenografem Národního shromáždění. Pracoval též literárně a v letech 1935-1941 vedl rubriku "Politické rozhledy" v měsíčníku *Naše doba* (nakl. J. Laichter). Za války byl velmi aktivním v protinacistickém odboji a ztratil proto léta v německém koncentráku. Po r. 1945 přispíval často do *Svobodného Slova* a *Svobodného zítřka*. V letech 1945-48 byl ředitelem těsnopisné a tiskové kanceláře Národního shromáždění. V exilu byl vedoucím čs. sekce Research & Information Center (Free Europe Committee) 1950-1952, pak až do r. 1955 šéfem čs. oddělení RFE v Mnichově a v letech 1969-1973 ředitelem Broadcast Analysis of RFE. Jeho zájmem byla a jest čs. politika, česká literatura, otázky ekumenické, česka retormace, atd. Publikuje i nyní a naše členstvo zná jeho články zejména z *Proměň*.

* * *

Jiřina Kubánková, žijící ve Victorii v Kanadě, oslavila 4. června 80-té narozeniny. Pochází z Kutné Hory. Vystudovala učitelství v Praze r. 1927. Učila v Litoměřicích a za okupace byla pro svou protinacistickou činnost vězněna v Ravensbrücku. Po únoru odešla do Norska a v r. 1951 emigrovala do Kanady. Žije většinou v Montrealu.

* * *

JUDr. Karel Bláha oslavil 4. června v Kanadě své 80-té narozeniny. Vystudoval práva na Karlově univerzitě r. 1932. V Praze působil jako advokát. Za války byl v zahraniční armádě.

IN MEMORIAM

Dr. Vladimír Kučera (Lincoln, Nebraska) zemřel 3. srpna po dlouhé nemoci.

Narodil se v Brně 27. června 1906. Studoval na Masarykově univerzitě v Brně, kde obdržel doktorát r. 1945. Dále studoval na Karlově univerzitě v Praze a v Paříži. Byl redaktorem Národní obrany a členem Křesťansko-demokratické strany. Byl profesorem na UNL a UNO. V Lincolnu žil 39 let. Učil češtinu v Milligan, Dwight, Omaha, North Bend, Schuyler, Table Rock, Wilber a Clarkson v Nebrasce. Byl předsedou Komenského klubu při UNL. V USA publikoval 14 knih o české kultuře a učebnice. Pracoval pro Hlas Ameriky a Svobodnou Evropu. Byl členem Nebraska State Historical Society, kurátorem Kennard House v Lincolnu, působil v Nebraska Territorial Centennial Traveling Museum. Byl členem Orla v exilu. Pro svou společenskou činnost obdržel řadu čestných uznání např. od Dept. of Interior National Parks Services, King Charles Award, Jan Amos Komenský, atd.

Dňa 10. júna 1988, vo veku 85 rokov, zomrel v Chattanooga, Tennessee **dr. Karel Hujer**, profesor emeritus fyziky a astronómie. Dr. Hujer, vynikajúci vedec-filozof a pedagóg a dlhoročný člen SVU, venoval svoj bohatý život vedle — fyzike, astronómii a histórii astronómie, propagácii Československa, obrane demokratických princípov a ľudských práv, a slobode vedeckého a umeleckého tvorenia.

Dr. Karel Hujer sa narodil 18. septembra 1902 v Železnom Brode ako najmladšie z deviatich detí zahradníka Filipa a Františky, rodenej Balounkovej. Po vyštudovaní reálneho gymnázia v Turnove, študoval fyziku a astronómiu na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, na Imperial College Londýnskej Univerzity a Yerkesovej hviezdárne vo Wisconsin. Doktorát prírodných vied mu bol udelený na Karlovej univerzite po obhájení dizertačnej práce "Filozofia Galileovho procesu".

Keď sa v r. 1938 vracal z Peru zo štúdia astronómie Inkov a dovedel sa v kalifornskom meste San Pedro o Mníchove, rozhodol sa zostať v slobodnom svete. V r. 1940 sa stal profesorom astronómie na De Paul Univerzite v Chicagu. Po profesúrach na Wesleyan College v Iowe, a na Michiganskej Univerzite, prišiel v roku 1946 na Univerzitu štátu Tennessee v Chattanooga. Tam bol až do dôchodku v r. 1973 profesorom a tiež direktorom Jonesovho astronomického observatória. Dr. Hujer bol zvolený za člena Kráľovskej Astronomickej Spoločnosti v Londýne a bol členom radu ďalších európskych a amerických vedeckých spoločností, napr. Francúzskej, Kanadskej a Pacifickej astronomickej spoločnosti, a tiež niektorých honorových spoločností, ako Sigma Xi a Sigma Pi Sigma.

Dr. Hujer sa zúčastňoval rôznych medzinárodných konferencií, medzi inými v Oxforde, Paříži, Florencii, Turíne, Madride, Prahe, Varšave, Mosk-

ve, Pise, Krakove, zúčastnil sa osláv 150. výročia Kráľovskej astronomickej spoločnosti v Londýne, Keplerovho sympózia v Leningrade, 300. výročia Kráľovského observatória v Greenwichi, a prednášal na rade svetových univerzít, napr. na Harvarde, v Cambridge, alebo Višva Bharati. Oslovil tiež zjazd indického kongresu vo Wardhe, keď bol trojtýždňovým hosťom Mohandasa K. Gandiho.

Svoje astronomické cesty a vedecké expedície v Spojených štátoch, Európe, Kanade, Mexiku, Japonsku, Ochotskom mori, Tibete, Južnej Amerike a Číne začal už v mladom veku (napríklad už v roku 1920 bol prijatý Cammillom Flammarionom na jeho observatóriu v Juvisy pri Paríži) a pokračoval v nich až do svojich osemdesiatich rokov. Tieto cesty, najmä cesty cez Sibír v čase hladomoru spôsobeného komunistickou vládou, a Indiu, kde mal diskusie s Gandhim a meditácie s mysliteľom a básnikom Rabindranáth Thákurem, prispeli k vykryštalizovaniu jeho filozofického myslenia, prehĺbeniu jeho náboženského cítenia a k jeho neochvejnému, energickému zastávaniu sa slobody národov a jednotlivcov.

Profesor Hujer vždy zostal veľkým národovcom, propagátorom výdobytkov českého a slovenského národa na poli vedy a kultúry, a zastáncom ich práv. Často prednášal o prácach českých a slovenských fyzikov a astronómov a o ich príspevkoch k pokroku týchto vied. Jeho nekompromisný odpor k totalitným systémom viedol k jeho zapojeniu sa do aktívnej práce v niektorých emigrantských organizáciách, napr. bol dlhoročným členom predsedníctva Republikánskeho hnutia Československa, Svetovej reprezentácie československého exilu, a bol referentom vedeckého odboru Československej kresťanskej demokracie. V mnohých úvodníkoch a článkoch v časopisoch a novinách informoval americkú verejnosť o ťažkých podmienkach života v komunistických krajinách.

Bohatstvo a rozsah činnosti profesora Hujera by boli bývali ťažko dosiahnuteľné bez oddanej podpory — duševnej, filozofickej a morálnej — jeho manželky Harriet Hunt Hujer. Harriet sama bola, a je, neochvejnou zastánkyňou slobody a ľudských práv, a je naplnená láskou k Čechom a Slovákom. Mnohé jej články dopĺňujú to, čo profesor Hujer neustále vyjadroval vo svojich filozofických prácach.

Dr. Karel Hujer bol vznešenou, ušľachtitou osobnosťou. Jeho láska k ľuďom a všetkému stvorenému — od hviezd vo výšinách nebeských po kvetinky celkom blízúčko pri zemi, a jeho myšlienková veľkosť, schopná zahrnúť všetko pozemské bohatstvo do jedného celku, zanechali nezabudnuteľné stopy na každom, kto mal možnosť sa s ním stretnúť.

Karel Kornell, český publicista a pedagóg, náhle zemrel vo veku 67 let jako exulant v anglickém Reigate (Surrey). Kornell poprvé odešel do exilu do Anglie jako devatenáctiletý student v roce 1939. Za války spolupracoval

s BBC a pracoval též na čs. ministerstvu zahraničních věcí. Po válce se vrátil domů, ale v roce 1968 emigroval do Velké Británie podruhé. Usadil se v Reigate, kde vyučoval ekonomii, politické vědy a psal články do anglických časopisů. Byl členem Čs. společnosti pro vědy a umění a Sokola v exilu. K poslednímu rozloučení přišli jeho četní angličtí přátelé a také zástupci Sokola, jehož byl členem přes šedesát let.

* * *

RŮZNÉ

Mira A. Liškutín, vynikající čs. letec, žijící dnes v Anglii, který za války dosáhl hodnosti squadron-leader (velitel letky) a vysokých britských vyznamenání, vydal nedávno u londýnského nakladatele William Kimber svou knihu vzpomínek, *Challenge in the Air. A Spitfire Pilot Remembers* (Výzva vzdušných výšin. Pilot Spitfiru vzpomíná). Kniha je věnována památce 511 československých letců, kteří zahynuli za bojových letů v rámci RAF za 2. světové války.

Liškutínova práce je velmi zajímavá a důležitá z několika důvodů. Předně je to první kniha o československých letcích v RAF v angličtině. Formou biografie — v níž není sebechvály — autor připomíná anglické veřejnosti, že pro jejich svobodu a vítězství umírali také naši lidé.

Začíná leteckým výcvikem v Československu, popisuje službu u Francouzů, únik po porážce Francie do Anglie, službu v RAF, zejména u 145. letky a 312. (české) letky a pak provádí čtenáře důležitými fázemi války, nakonec návratem domů, komunistickým převratem a svým druhým odchodem do ciziny.

Kniha obsahuje seznam důležitých vojenských akcí, seznam našich letců ve francouzském koloniálním letectvu v r. 1939, seznam pilotů olomouckého letiště, seznam pilotů 145. letky RAF a jmenný index, v němž zejména zahraniční vojáci najdou spousty známých jmen.

Kniha má 239 stránek, 97 výběrných fotografií a je vkusně vázána. Cena v Anglii je 14 liber. Zájemci se mohou přihlásit také u pí. Bunžové. Knihu vřele doporučujeme. Velmi vhodná zejména pro anglické, kanadské a americké přátele a pro historiky a neměla by chybět v knihovně nikoho z nás.

Cenu Jaroslava Seiferta za rok 1988 obdržel **Ivan Diviš** za uměleckou hodnotu a svébytnost své básnické tvorby, a to především básnické sbírky *Žalmy*. Básně této sbírky vypovídají naléhavým, básnicky vzrušeným jazykem a osobitou obrazností o tragédii českého osudu v Evropě.

O letošní ceně rozhodla porota v sestavě Antonín Brousek, Jiří Gruša, Antonín J. Liehm, Sylvie Richterová, Josef Škvorecký, Jan Vladislav a dva významní českoslovenští literáti, žijící v Československu, jejichž jména nezveřejňujeme. Sekretářkou poroty pro udělení Ceny Jaroslava Seiferta je paní Miloslava Slavičková ze Slovanského ústavu university v Lundu.

Nadace Charty 77 se obrací na českou a slovenskou veřejnost se žádostí o zaslání návrhů kandidátů na Cenu Jaroslava Seiferta, a to nejpozději do 15. února 1989. Návrhy a případný finanční příspěvek, pošlete na adresu: Miloslava Slavičková, Slaviska institutionen, Lunds universitet, Finng. 14, S-223 62 Lund, Sweden.

* * *

Český básník **Ivan Diviš**, nar. 1924 v Praze, žije život typický pro Střední Evropu 20. století: za druhé světové války nesměl studovat, byl vězněn a po propuštění pracoval v různých zaměstnáních. Po válce vystudoval filosofii a estetiku na Karlově universitě a pracoval v nakladatelství. Avšak ve staliniském období, v 50. letech, byl nucen odejít do výroby a pracovat jako soustružník. Teprve v 60. letech, v období liberalizace české kultury, se mohl stát redaktorem. V té době také každým rokem vychází alespoň jedna jeho básnická sbírka. Jeho básně jsou odměňovány cenami a zařazují ho mezi přední současné české básníky. Pak přichází invaze vojsk varšavské smlouvy a s ní nový útlak. Diviš odchází do exilu, do Západního Německa, pracuje ve Svobodné Evropě a dále publikuje své básně v emigračních nakladatelstvích.

* * *

Upozorňujeme své čtenáře na říjnové číslo *National Geographic* (v. 174, No. 4), kde je na stránkách 439-477 článek John J. Putman-a, *The Search for Modern Humans* a pak na str. 478-81 další článek, A. Marshack-a, *An Ice Age Ancestor*. Oba články se dotýkají také archeologických nálezů u nás. Tak nález "moderního Homo erectus", který žil před 33,000 lety u Mladče, nález Věstonické Venuše (25,000 let) a hromadného hrobu v Dolních Věstonicích nedávno (26,000), lidská soška z mamutiho klu nalezená u Brna (26,000 let). A další nález, lidská busta údajně objevená prý již kolem r. 1890 v Dolních Věstonicích a nyní v držení anonymní české rodiny v Australii. Fotografie busty je na obálce časopisu a tam se zároveň praví: "Úžasný objev z doby ledové. Nejstarší realistický lidský portrét?"

* * *

V národopisné knihovnici v Praze vychází ročenka *Češi v cizině*. Vydává Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV ve spolupráci s Československým ústavem zahraničním. Č. 2, vydané r. 1987, obsahuje články o Krajanském spolku v Texasu apod.

* * *

V nakladatelství PmD — Poezie mimo domov vyšla sbírka básní o mamince "Jediná z žen" od Michala Racka (vlastním jménem Jiří Veselý, Salt Lake City, Utah). Možno objednat na adrese nakladatelství: PmD, Max Wöner Str. 31, 8000 München 50.

Upozorňujeme na knihu — **dr. Karel Steinbach: Svědectví téměř stoletého.** Redakčně zpracoval Viktor Fischl. Kniha vyšla v INDEXU. Cena US \$15.-. Jsou to vzpomínky dra Karla Steinbacha od útlého mládí až do současné doby na události, které prožil a osoby, s kterými se setkal z kruhů spisovatelských a uměleckých — budovatelů kultury našeho národa. Knihu můžete objednat na adrese: Mrs. Růžena Bunžová, 75-70, 199th Str., Flushing, N. Y. 11366

Mezi novinkami nakladatelství Sixty Eight Publishers se objevilo hned několik zajímavých titulů: **Pavel Tigrid: Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu** - přední český žurnalista zde předkládá poutavou a osobitě napsanou historii naší Republiky - tak, jak ji naše mladá generace nikdy nemohla v československých školách poznat. Kniha je určena především našim mladým, ale i starší generace v ní najde zajímavé postřehy a komentáře.

* * *

Moravský dramatik a prozaik **Milan Uhde**, který žije v Československu vydal v nakladatelství 68 Publishers výbor svých jevištních i rozhlasových her **Velice tiché Ave.** Autor, neochotný k jakýmkoli kompromisům, se po Invazi 68 odmlčel. Nepřestal však psát a výsledkem je tento výbor z jeho poinvazní tvorby.

* * *

Dalším autorem, který žije, píše, avšak nevydává v Československu je **Egon Bondy**. 68 Publishers vydalo jeho knihu **Sklepní práce**, román z pražského podzemí hospod a periferie. Knihu ilustroval **Jan Kristofori**.

* * *

Nejlepší severoamerický znalec a přítel Československa **H. Gordon Skilling** studoval před válkou několik let v Praze. Zažil pohřeb T.G. Masaryka, bouřlivé dny mnichovské krize a prvních několik měsíců nacistické okupace, než byl, pro pomáhání Židům k útěku, se svou manželkou z ČSR nacisty vypovězen. O tom všem psal své budoucí ženě v sérii dopisů, které zachycují jednu z nejdramatičtějších dob naší historie a jsou zajímavým dokumentem o tom, jak události viděl cizinec. Knihu přeložil do češtiny disident v Praze.

Objednat můžete u Sixty-Eight Publishers, Box 695, Station A, Toronto, On. M5W 1G2, CANADA. (Tigrid: \$17.00; Uhde: \$12.75; Bondy: \$8.75; Skilling: \$8.10. Vyžádejte si katalog.)

Poznámka redakce:

Jelikož dosavadní redaktorka **Zpráv SVU** rezignovala, na svou funkci v srpnu a předsednictvo SVU nebylo dosud schopno naléztí náhradu, je toto číslo připraveno **Libuší Zorinovou** v zastoupení dosud oficiálně nejmenovaného nového redaktora.

Do čísla přispěli: **J. Němec, K. Hrubý, K. Šindelář, P. Hrubý, M. Moravčíková, M. Janeček, V. V. Dostál, D. Kučerová, Fr. Janouch**

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

September 12, 1988

I am pleased to greet everyone gathered for the 14th World Congress of the Czechoslovak Society of Arts and Sciences.

Your Society perpetuates the traditions of the many millions of Czechs and Slovaks who have contributed much to artistic and scientific life in the United States over the past two centuries. You can be proud of all you have done and all you continue to do in this regard.

You can be proud as well of your particularly important role in speaking for the Czechs and Slovaks who today are denied the right to engage in free expression and scholarship in their own country. We all remember that this year marks the 40th anniversary of the Communist takeover of Czechoslovakia and the 20th anniversary of the brutal, Soviet-led invasion that stifled efforts at reform. You exemplify what Czechs and Slovaks can accomplish when able to live in freedom and make full use of their creativity, inspiration, and talent.

Such freedom will one day come again to Czechoslovakia and until then you will keep alive the flame of free artistic and scientific achievement by Czechs and Slovaks around the world. You have my heartfelt appreciation and very best wishes. God bless you.

Ronald Reagan

Předseda:

Jiří Nehněvajsa
1520 Ingomar Road
Pittsburgh, PA 15237

Generální tajemník:

Miloš K. Kučera
245 E 63rd St., Apt. 204
New York, N.Y. 10021

Pokladník:

Ladislav Dolanský
18 Oakdale Ave.,
Weston, MA 02193

Redakce SVU Bulletin:

Zdenka Fischmann
P. O. Box 134
Corona, CA 91720

Korektury ZPRÁV SVU:

Emma Jarošová
21 Vaughan Rd., Apt. 1001
Toronto, M6G 2N2 Ont., Canada

Redakce PROMĚN:

Karel Hrubý
Thiersteinerrein 90
CH-4059 Basel, Switzerland

Redakce KOSMAS:

Zdeněk Suda
115 South Oakhill Road
Pittsburgh, PA 15238

Prodej a distribuce publikací:

Mrs. R. Bunžová
75-70 199th Street
Flushing, N.Y. 11366

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)
75-70 199th Street
Flushing, N.Y. 11366

2nd class postage
paid at Flushing, N.Y.

Return postage guaranteed.